

VOICE OF RESEARCHERS: OPINIILE ȘI CERINȚELE TRANSPUSE ÎN POLITICI

Prof. dr. ing. **Valentina M. POMAZAN**

Univeristatea „Ovidius“ din Constanța

REZUMAT. Prezentarea este o informare și o invitație de participare activă la o inițiativă a Comisiei Europene Voice of the Researchers (VoR) se dorește a fi o punte între cercetători și cei care croiesc politicile de cercetare-dezvoltare. VOR reunește o rețea de cercetători pentru care oferă posibilitatea de a avea un rol activ în formularea ERA - European Research Area.

Cuvinte cheie: cariere în cercetare, statutul cercetătorului, politici EU pentru cercetare-dezvoltare.

ABSTRACT. The presentation is a briefing on Voice of the Researchers (VoR), wich aims to act as a bridge between researchers and policy-makers, bringing together researchers into a network and enabling them to take an active role in shaping the European Research Area. A short argumentation on the European context is used to promote the concept of active researchers participation in tailoring policies.

Keywords: VOR network, research careers and policies in EU, researchers statute.

1. INTRODUCERE

Este o realitate bine înțeleasă faptul că cercetarea este activitatea care generează și asigură progres și bunăstare. Nu întâmplător, cuvintele cercetare-dezvoltare au devenit în limbajul politic din ziua de astăzi un concept monolitic. Cei în drept par să se preocupe de viitorul sustenabil acordând atenție activității de cercetare, alocând fonduri pentru cunoaștere în domenii identificate ca importante, intervin asupra formatelor în educație la toate vârstele. Ca rezultat remarcabil al acestor eforturi la nivelul Europei unite a fost lansată schema ERA-NET (<http://cordis.europa.eu/coordination>), ca parte a Programului Cadru 6-PC6 cu prelungire cadrul PC7.

Schema a fost proiectată în scopul creșterii gradului de cooperare și coordonare a activităților de cercetare desfășurate la nivel national și regional în Statele Membre ale Uniunii Europene și în Statele Asociate. Scopul coordonării programelor de cercetare la nivel national și regional este utilizarea mai eficientă a resurselor disponibile și crearea condițiilor pentru emergenta unei adevărate politici europene de cercetare, care să integreze poziția/prioritățile fiecărui Stat Membru și ale instituțiilor UE, în domeniile cheie, de interes comun. Instrumentul principal prin care se urmărește realizarea scopului propus este organizarea și implementarea de apeluri transnationale comune pentru proiecte de CD, pentru care fiecare entitate participantă precizează fondurile pe care le poate alocă participanților din țara respectivă în vederea realizării ulterioare a proiectelor de CD [1].

La nivelul EU, cei responsabili de politici pentru cercetare și dezvoltare implică organizații și experți în formarea unui fond de informații de bază. Până nu demult, nu exista, însă, nici o formă de comunicare sistematică între cei implicați direct, la nivel de masă, în cercetare și politicieni. Voice of Researchers (VOR) a fost creat ca o soluție pentru a satisface nevoia de informație în timp real, de pe terenul cercetării. VOR se dorește a fi o punte între cercetători și politicienii responsabili de cercetare și dezvoltare în Uniunea Europeană, o rețea care permite cercetătorilor să aibă un rol activ în Aria Europeană de Cercetare (European Research Area) ERA.

Cel mai important aspect al VOR este conceptul de implicare directă, nemijlocită a celor ce au legătură cu activitățile de cercetare-dezvoltare, în formularea subiectelor importante pentru activitatea lor. Acestea se pot referi, de exemplu, dar nu sunt limitate la conținutul și formatul apelurilor program pentru finanțări, la scientometrie, la aspecte legale și de etică în muncă, la mobilitatea internațională și problemele conexe acestora, la implicațiile financiare ale cercetărilor multidisciplinare.

2. CE ESTE VOR

VOR a fost formată în Martie 2012, când Comisia Europeană (CE) a lansat un apel de exprimare a interesului pentru exprimarea activă a unei opinii, pentru toți cercetătorii rezidenți în Europa [2]. Din 450 de aplicații au fost selecționați 25 de cercetători care s-a pus bazele unui nucleu de lucru. Ulterior,

în anul 2014, acest grup s-a lărgit cu încă 7 membri, selecționați după același mecanism.

Așa cum numele său o sugerează, rețeaua VOR oferă posibilitatea cercetătorilor cu opinie să se exprime direct și transparent. Este o rețea fără structuri alese sau ierarhie. Membrii înșiși propun lista cu subiectele care necesită atenția politicianilor, având la dispoziție formulă de pe portalul EURAXESS

- O rețea cu aderare voluntară de cercetători
Care este scopul VoR?
- VoR identifică probleme importante legate de aplicarea politicilor de cercetare;
- VoR analizează și raportează rezultatele deciziilor de politici pentru cercetare.

Cu ce se prezintă VoR în fața comunității?

- are suport și acces direct la CEA;
- are o pagină web în portalul EURAXESS cu forum de discuții;
- este promovat și pus în acțiune de un nucleu de voluntari;
- are vizibilitate în media de socializare;
- are un număr în creștere de membri, dornici să răspundă chestionarelor și să-și exprime opinia.

3. ROLUL NUCLEULUI DE LUCRU AL VOR

Nucleul de lucru al VOR este bazat pe muncă voluntară și are ca scop atragerea unei mase cât mai mari de membri dornici și capabili să identifice subiecte importante care să ajute la deciziile privind politica despre și pentru cercetare la nivel european. Membrii nucleului de lucru sunt cei care analizează subiectele de discuție de pe forum, crează chestionare pe baza propunerilor membrilor VOR, colectează și analizează datele rezultate și le prezintă direct reprezentanților Comisiei Europene.

Activitatea nucleului de lucru al VOR poate fi sintetizată în tabelul 1.

Tabelul 1. Activitatea nucleului de lucru VOR

Rol	Mijloace
Promovează VOR și comunică cu EC	Networking Notificări directe
Atrage noi membri în rețea, pentru mărirea reprezentativității prin număr și diversitate	Networking Feed-back pe forum
Preia opiniile membrilor, le analizează și le transmite directoratului EC și oamenilor politici, prin comunicate oficiale	Forum Rețele de socializare Chestionare online
Promovează un dialog direct între cercetători, politicieni, structuri europene interesate în cercetare	Întâlniri, evenimente Conferința anuală

4. CALITATEA DE MEMBRU AL VOR

Un membru al rețelei VOR face parte dintr-o rețea cu structură orizontală, fără ierarhie unde se respectă:

- diversitatea și reprezentativitatea;
- izonomia și transparența;
- solidaritatea între cercetători;
- faptul că orice angajament este asumat voluntar
- comunicarea ușoară și deschisă;
- profesionalismul.

Rețeaua VOR înseamnă acces direct la politicieni și cei care aplică politicile europene. Ea oferă un loc unde opinia exprimată este imediată luată în considerare, corelată și transmisă direct CE, vizibilitate și informare corectă asupra politicilor de cercetare, posibilitatea de a influența structura, formatul și conținutul viitoarelor apeluri pentru finanțare și a cadrului legislativ legat de cercetare, de angajatul în cercetare și drepturile sale

Pentru a deveni membru este suficientă înscrierea pe site (fig. 1). Calitatea de membru este gratuită. Membrii activi VOR beneficiază de suport pentru participarea la conferințele și evenimentele anuale. Rețeaua VOR face ca vocea celor implicați direct în activități de cercetare să conteze.

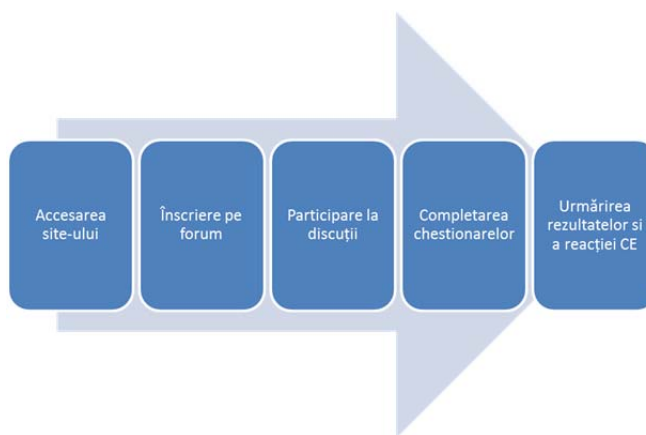

Fig. 1. Modul de acces la rețeaua VOR.

5. MODELUL VOR

Raportul pe anul 2014 al Directoratului pentru cercetare și inovare al CE prezintă date concludente despre evoluția activităților de cercetare și a strategiilor naționale pentru cercetare [3].

Dacă se apreciază în numere absolute, Europa are mai mulți cercetători decât marii săi competitori Statele Unite (SUA), Japonia, sau China, dar este semnificativ depășită de acestea în ceea ce privește proporția cercetătorilor în totalul forței de muncă, mai ales când vine vorba de cercetătorii din domeniul privat (46% în EU-28, față de 80% în SUA).

Statele membre au dezvoltat fiecare planuri naționale, strategice, de acțiune, scheme și linii destinate atragerii tinerilor către cercetare. România este una dintre cele câteva state membre care au raportat succesori ale programelor naționale curente, ceea ce arată că, la nivel național, românii par să fi înțeles importanța strategică a acestui domeniu. Statisticile arată că, în 2011, România avea 0,36 cercetători la mia de angajați în sectorul de afaceri, față de o medie europeană de 3,08 și maximum de 8,56 raportat de Finlanda. Prezența femeilor europene în cercetare este încă subiectul unor politici de stimulare a participării acestora la activități legate de știință, tehnologie și cercetare, în general. Există încă disproporții legate de reprezentativitatea femeilor la nivele de conducere în mediul academic (doar 16%).

Pe lângă aceasta, au fost identificate și alte teme sensibile privind cercetarea: angajările transparente, bazate pe merite, mobilitățile, carierele internaționale, în general, condițiile de lucru în cercetare, colaborările dintre agenții economici industriali și

institutele de cercetare și mediul academic, accesul la educație și pregătire profesională de nivel înalt.

Acest raport prezintă indicatori pe care CE îi urmărește când decide cum abordează aceste teme fierbinți, dar lista acestora poate fi modificată de chiar beneficiarii acestor politici. VOR este o soluție de lucru nemijlocit semnalele care vin direct de la beneficiari.

Modelul unei rețele de la care să se colecteze și prelucereze onest, eficient, informația importantă pentru angajații într-un domeniu poate fi util și pentru cazul asociațiilor profesionale din România, sau, chiar, pentru cercetătorii de la nivel național, care se confruntă cu probleme pe măsura contextului politic și economic.

BIBLIOGRAFIE

- [1] <http://uefiscdi.gov.ro/>
- [2] <http://voice.euraxess.org/>
- [3] EC, DG Research and Innovation, Researchers' Report 2014, Final Report, Deloitte 2014, <http://ec.europa.eu/euraxess/index.cfm/general/researchPolicies>

Despre autor

Prof. dr. ing. **Valentina Mihaela POMAZAN**
Universitatea „Ovidius” din Constanța

Inginer mecanic, profesor al Facultății de Inginerie Mecanică, Industrială și Maritimă, specialist în proiectare asistată de calculator, tehnici de proiectare și dezvoltare a produselor, modelarea și analiza formelor complexe, simularea ansamblelor virtuale, analiza structurală cu MEF. Experimentată în determinarea proprietăților mecanice ale materialelor și tehnici CAD-CAE: utilizator profesionist pentru Autodesk AutoCAD și Inventor (Autodesk Certified Professional).